

Римське право.

Практична робота № 5

Як часто в повсякденному житті ви маєте справу з правовими нормами?

Варто запам'ятати!

Римське право — система загальнообов'язкових правил поведінки, встановлених Римською державою (царського, республіканського періодів і періоду імперії). Розвиток римського права охоплює понад тисячу років, від Законів дванадцяти таблиць (451–450 рр. до н. е.) до римського цивільного права імператора Юстиніана I. Римське право послужило основою правових систем у континентальній Європі, а також в Ефіопії та найдавніших європейських колоніях.

Діємо: практичні завдання

Норми Римського права

(уривки)

Нікого не виправдовує незнання закону.

Ніхто не може бути покараний двічі за той самий злочин.

Ніхто не може бути суддею у власній справі.

Треба вислухати і протилежну сторону.

Під час війни закони мовчать.

Закон ухвалений і встановлений для всіх і заради блага всіх.

Благо народу — вищий закон.

Договори треба виконувати.

1. Які норми римського права зберегли свою актуальність сьогодні? Поясніть ці положення на прикладах із життя.

2. На вашу думку, чи будуть ці норми актуальними через 1000 років?

Поміркуймо!

Цицерон згадував, що коли він був хлопчиком, то школярі «Закони дванадцяти таблиць» учили напам'ять.

Чи варто, на вашу думку, використовувати цей приклад у сучасних школах для ознайомлення учнів із правовими нормами? Як ви розумієте висловлювання Цицерона: «Знання законів полягає не в тому, щоб пам'ятати їхні слова, а в тому, щоб досягнути їхній сенс».

Пізнавально й цікаво

Рабів у Давньому Римі вважали річчю, і вони не мали прав. Але в привілейованому становищі перебували раби 83 цінних професій, освічені раби, наприклад, висококваліфіковані кухарі, педагоги, ювеліри, поети, художники, юристи. Володарі цих рабів їх оберігали, оскільки вартість їхня була дуже високою.

Чим життя рабів, які перебували в привілейованому становищі, відрізнялося від становища рабів, які працювали в сільському господарстві, каменярях, на будівництві доріг? Що спільного було в їхньому становищі?

Поміркуймо!

З римського права

Чи все населення Давнього Риму було рівним перед законом і могло захистити свої права?

Якщо рукою або палицею переламає кістку вільній людині, нехай заплатить штраф 300 ассів, якщо рабу — 150 ассів.

Щоб уникнути свавілля, за кожним римським громадянином визнавалося право звернення до народних зборів. Рішення останніх було остаточним.

Справи про злочини рабів розглядав правило, домашнім судом рабовласника. У раба не було жодних гарантій і жодних прав на захист. Засуджений до смерті, він, за звичаєм, скидався з прямовисної Тарпейської скелі в Римі.

Діємо: практичні завдання

1. Визначте, з яких груп складалося населення Риму.
2. Що означало — бути громадянином Риму?
3. Що таке право вето, у яких випадках і ким воно застосовувалось?
4. За якими ознаками населення Риму отримувало права? Чи справедливим був такий розподіл? Які наслідки цього явища?